

زیجر

دوفصلنامه علمی پژوهشی فلسفه اسلامی
سال دهم / شماره اول / پیاپی ۱۸ / بهار - تابستان ۱۴۰۳

سرمقاله

به‌باور عارفان مسلمان، اولیای الهی پس از مرگ، می‌توانند با پیکر مثالی خود، گاه در عالم ماده پیدا شوند؛ به‌گونه‌ای که مردم دنیا آنها را دیده و نمی‌دانند که مثال‌اند. محیی‌الدین عربی سخنان جالبی در این‌باره دارد. این نکته می‌تواند کلیدی مهم در تفسیر روایات رجعت باشد.

جالب آن‌که سنت‌های عرفانی دیگر مانند اوپانشاد نیز چنین باوری دارند. متن زیر تعبیر خاص عرفان هندی، از آموزه یادشده است: استادان بزرگ معنوی، پس از مرگ توانایی متراکم‌سازی ارتعاشات لطیف کالبد اختری در کالبد فیزیکی را دارند و معمولاً برای دست‌گیری از سلسله شاگردان و افراد مستعد و یا مأموریت‌های معنوی در ابعاد مادی، ارتعاشات کالبد اختری را در کالبد فیزیکی به‌گونه موقت، متراکم می‌سازند.

تعبیر «متراکم‌سازی ارتعاشات کالبد اختری در کالبد فیزیکی» به‌احتمال زیاد، تبیین دیگری از تجسم پیکرهای مثالی در عالم مادی است. واژه «تراکم» می‌تواند به‌معنای غلظت و رُمختی شایسته اجسام، یا همان تبدیل انرژی به ماده فیزیکی باشد و می‌تواند به‌معنای تنزل در مراتب تشکیکی و افزایش حدود وجودی بوده باشد (معنای متافیزیکی) و نیز ممکن است هر دو معنا صحیح باشد. به‌هرروی، گفتگوی سنت‌های عرفانی، گاه دقت نظرهای ویژه‌ای به‌دست داده و گوشه‌های تازه‌ای از بحث را آشکار خواهد کرد.

روح‌الله سوری